

Als eerste president sprak Barack Obama donderdag over 'Palestina' en over 'de vernederingen van de bezetting'; hij beloofde een tweestatenoplossing 'persoonlijk na te jagen'. Maar voor de Israëlische vredesbeweging heeft 'vrede' zijn betekenis verloren. Door **Alex Burghoorn**

Vrede betekent niets

Zijn ogen spieden over het land, terwijl hij de kolosale Mitsubishi pick-uptruck met een rustig vaartje over de hoge heuvels voorbij Hebron stuurt. 'Kijk daar, die vijf stacaravans zijn ook nieuw', zegt hij. 'De kolonisten bouwen maar door. Het lijkt wel of ze hysterisch zijn geworden sinds rechts aan de macht is met premier Benjamin Netanyahu.'

Het is een routinerit voor de Israëlische activist Ezra Nawi. Een paar keer per week rijdt hij vanuit Jeruzalem naar het zuiden van de Westelijke Jordaanoever om de uitbreiding van Joodse nederzettingen in de gaten te houden, en Palestijnen te steunen in hun strijd met de kolonisten. Hij is een van de frontlopers van het losse verband van links-radicalen Israëlische activistengroepen die zich verzetten tegen de militaire bezetting die ook uit hun naam sinds 1967 aan de gang is.

Op een zijweg die naar een Palestijns dorp leidt, ziet de 57-jarige Nawi ineens een nieuw legercheckpoint. 'Kom, we gaan even sarren', zegt hij en rijdt met hoge snelheid de rij wachtende Palestijnse auto's voorbij.

'Wat moet dat?', vraagt de eerste soldaat.

'We kijken hoe de kibush - de bezetting - vandaag draait', antwoordt Nawi.

'De kibush? Hoezo kibush?', vraagt de soldaat verward. (Het Hebreeuwse woord kibush betekent behalve 'bezet' ook 'ingemaakt', als in zuur ingemaakte augurken, een standaard bijgerecht op de Israëlische eettafel.)

'Wat? Je weet niet eens dat je meedoet aan de bezetting?', zegt Nawi lachend.

'Identiteitspapieren', verordonneert daarop een tweede soldaat.

De Amerikaanse president Barack Obama noemt het Israëlisch-Arabisch conflict 'de tweede grote bron van spanning' tussen Amerika en de islamitische wereld. In zijn breed opgezette toespraak, donderdag in de Egyptische hoofdstad Cairo, beloofde hij zich er 'persoonlijk' voor te zullen inspinnen dat het conflict wordt beëindigd met een tweestatenoplossing: Israël en Palestina naast elkaar 'in vrede en veiligheid'.

Het zijn woorden die Israël's en Palestijnen gelaten over zich heen laten komen. Ze zijn gesillusioneerd over de nooit ingeloste belofte van het in 1993 begonnen Oslo-vredesproces en daarnaast murw gebeukt door het geweld van de tweede intifada (2000-2005) en de oorlogen in Libanon (2006) en de Gazastrook (2009).

Weliswaar blijkt uit opinieonderzoek dat nog steeds een meerderheid in principe wel voor een tweestatenoplossing voelt. Maar zodra het erop aankomt de details in te vullen over de toekomstige grenzen, de terugkeer van Palestijnse vluchtelingen en de status van Jeruzalem is het alsof de doos van Pandora opengaat.

Uitvoerbaar akkoord

De ambities van Obama vinden geen massale weerklank. De Palestijnen, verscheurd tussen de machtsbeluste facties Fatah en Hamas, moeten het eerst onderling eens zien te worden voordat van een uitvoerbaar akkoord met Israël sprake kan zijn. De Israëlische vredesbeweging, ooit het meest zichtbare teken van hoop op een goede afloop, is na de uitbraak van de tweede intifada teloorgegaan. Twintig jaar geleden bracht Vrede Nu nog honderdduizenden op de been en diende toen als aanjager voor de toenadering van Israël tot de Palestijnse bevrijdingsorganisatie P.L.O. Maar tegenwoordig klinkt Vrede Nu in Israël vooral na als een slogan van naïevelingen.

Over vrede gaat het dan ook niet in de pick-uptruck van Ezra Nawi. Het bekendste lid van Taayush, een klein Joods-Arabisch samenwerkingsverband van activisten, gebruikt het woord zelfs de hele dag niet een keer. Het is misschien nog wel het opvallendst aan de linkse activistenscène van Israël: ze ver-

Demonstranten schuilen bij een olijfboom voor het door Israëlische soldaten afgevuurde traangas bij Bil'in, een Palestijns dorp op de Westoever.

Foto AP

mijden het V-woord. Vrede heeft zijn betekenis verloren. Het is een cliché.

De Israëlische activist Neve Gordon (44), als politicoloog verbonden aan de universiteit van Beersheva, zegt: 'Ik spreek ook nooit meer van *peacemakers*. Het woord vrede synoniem is geworden voor vredesproces. Achteraf is dat begrip vooral een dekmantel geweest voor het voortzetten van de bezetting van de Palestijnse gebieden. Sinds het Oslo-akkoord is het aantal Joodse kolonisten op de Westoever immers meer dan verdubbeld tot bijna 300 duizend. Ik spreek over de activisten daarom liever van anti-kolonialisten.'

Hooguit een paar honderd Israël's, van 18 tot 80, roeren zich actief bij het Palestijnse verzet tegen de bezetting. 'Zij hebben de sympathie van misschien een paar duizend anderen', zegt Gordon. Als

enige Israël's gaan ze de Palestijnse gebieden in, opererend onder namen als Checkpoint Watch en Anarchisten tegen de Muur.

Diepe afkeer

Hun drijfveer is een diepe afkeer en schaamte voor wat de Israëlische 'bezettingsmachine' in de loop der jaren onder de Palestijnse bevolking teweeg heeft gebracht. Ze hopen de Palestijnen te laten zien dat er ook 'andere Israël's' dan soldaten en kolonisten zijn en willen de 'mentale muur' doorbreken die is opgericht, zegt mensenrechtenadvocaat Lymor Goldstein (30), die meedoet aan acties van Anarchisten tegen de Muur. Ook willen ze het leger in de weg lopen, zegt Amiel Vardi (54), Taayush-activist en als classicus verbonden aan de universiteit van Jeruzalem. 'Als wij bij Palestijnen zijn, tempert het leger het geweld dat het gebruikt.'

Bij een akkertje naast de nederzetting Susya trapt Nawi ineens op de rem. Achterin draait zijn kompaan Vardi het raampje open. Driftig gebaart hij naar de Aziatische gastarbeider die jonge wijfranken staat op te binden. 'Het is al drie uur!', roept hij en ter verduidelijking wijst hij op zijn horloge. De Palestijnse activist Nasser Nawajah (27), ook op de achterbank, heeft dan zijn videocamera gepakt en is aan het filmen.

De dagloner belt meteen zijn baas, een Joodse kolonist die even verderop woont in een van de geïmproviseerde buitenposten. De religieus gedreven kolonisten proberen zich zo het 'bijbelse land' toe te eigenen. Binnen een paar minuten komt de kolonist aangehouden in een beige Toyota-busje.

Provocer

'Honden zijn jullie!', zegt de kolo-

nist en hij blaft er demonstratief bij. 'Jodenhaters!' 'De *caravillot* staan op jullie te wachten!', schreeuwt Nawi terug. Het is zijn 'mantra' om de kolonisten te provoceren. Het is de Hebreeuwse benaming van de tijdelijke huizen die zijn gebouwd voor de Joodse kolonisten die Israël in 2005 tegen hun wil uit de Gazastrook heeft weggehaald. De tweestatenoplossing vereist dat ook kolonisten op de Westoever gedwongen het veld moeten ruimen.

Filmmateriaal

Het zijn gebruikelijke intimidaties. Als er genoeg filmmateriaal is, rijden de activisten weg. Meteen draait Nawi het nummer van een Israëlische mensenrechtenadvocaat en spreekt op haar antwoordparaat in. 'Om drie uur was iemand aan het werk in de wijngaard bij Susya. We hebben het op video.'

Het rauwe veldwerk sluit aan bij de complexe juridische strijd tegen het kolonisatiebeleid. De Palestijnse eigenaar van de door de kolonisten bebouwde grond heeft namelijk met hulp van Israëlische activisten een zaak aangespannen bij het Israëlische hof. De rechter heeft nog geen uitspraak gedaan, maar wel bepaald dat er niet op het land mag worden gewerkt zolang de zaak in behandeling is. Alleen tussen negen en tien uur 's ochtends mag één arbeider de beplanting onderhouden - en dus niet om drie uur 's middags.

Hoewel vrijwel alle Israëlische activisten zeggen geweldloos verzet aan te hangen, is het een strijd op het scherpst van de snede.

De rechter heeft Ezra Nawi onlangs schuldig bevonden aan het aanvallen van twee Israëlische agenten tijdens de verwoesting van een bedoeïnenhut in Um el-Heir in 2007. De verklaringen van de agenten wogen zwaarder dan zijn stellige ontkennen. Zijn kompanen zoeken hun toevlucht in het werven van internationale steun om druk op de rechtbank uit te oefenen hem op 1 juli bij de uitspraak te ontzien. De boegbeelden van het mondiale linkse activisme Noam Chomsky en Naomi Klein hebben zich al aangesloten bij supporterszora.org.

Ook de Lymor Goldstein weet hoe risicovol het is activist te zijn in een oorlogsgebied. In 2007 schoot een Israëlische soldaat hem met een rubber kogel in zijn hoofd bij een demonstratie tegen de muur in het Palestijnse dorp Bil'in - de zaak over financiële genoegdoening loopt nog. Zijn gezichtsvermogen is sindsdien met de

helpt verminderd en lang concentreren is moeilijk. Het speelt hem parten bij zijn werk als advocaat van Palestijnen bij de Israëlische militaire rechtbanken op de Westoever.

Maar Goldstein wil niet opgeven. 'Uitputting is een algemeen gevoel onder activisten. We raken opgebrand door de werkelijkheid. Maar wij hebben een goed leven. Ik heb ook een Duits paspoort en kan gaan waar ik wil. De Palestijnen zitten vast in hun gevang.'

En dus meldt hij zich vrijdagochtend weer aan de rand van het Lewinskypark in Tel Aviv bij Ilan Shalif, de transportbaas van de Anarchisten tegen de Muur. De bovenste knoepjes van zijn groezelig witte overhemd staan open en grijs borsthaar krult tevoorschijn. Hij is druk aan de telefoon. 'Je hebt een auto? Goed. Ik heb nog vier man die hier staan te wachten.'

Ilan Shalif (72) is een veteraan van de Israëlische activistenscène. 'Een keer per maand kom ik nog met wat oude makkers bijeen in het huis van Giora Neuman, die in 1972 als eerste dienst weigerde in de bezette gebieden.'

Het waren de jaren van Matzpen ('Kompas'), een afsplitsing van de Israëlische communistische partij. Hun felle verzet tegen de bezetting en hun verwerping van het zionisme - de stichtingsideologie van de Joodse staat - maakten hen gehaat. 'Je was geen patriot, je was vuilnis', herinnerde een van de oprichters zich een paar jaar geleden in een Israëlische tv-documentaire.

Landverraders, extremisten, Arabieren-knuffelaars - en zelfhattend joden. Het dertigtal activis-

ten dat zich bij Ilan Shalif meldt, kan alle verwensingen dromen. 'Je weet hoe je moet rijden? Gewoon langs het legercheckpoint bij Modi'in Illit en dan de eerste weg rechts.'

Het gaat al meer dan vier jaar zo, week in week uit. Na het vrijdagmiddaggebed lopen ze schouder aan schouder met de Palestijnen te hoop tegen de muren en hekken die Israël rond de Westoever heeft opgetrokken. Het protest eindigt steevast zo: Palestijnse jongeren gooien met stenen en Israëlische soldaten schieten traangas en (rubber)kogels.

Deprimerend

In de schaduw van wat bomen wachten de Israël's het slotwoord van de imam in de moskee af. Sinds 2005 zijn ze in wezen niets opgeschoten. 'Ja, als je het zo zegt is het eigenlijk wel deprimerend', zegt Dan (26), een student uit Tel Aviv. 'Maar door hier gewoon te zijn, aan de andere kant van de muur, laten we zien dat het ding nergens op slaat.'

Dalia Golomb (81) is de dochter van de oprichter van de Haganah, de Joodse milite die de voorloper was van het Israëlische leger. Ze is de oudste actieve van Checkpoint Watch, een vrouwencollectief dat hoopt Israëlische soldaten in toom te houden door bij checkpoints te gaan kijken. 'We hebben geen keuze', zei ze pas in de Israëlische krant *Haaretz*. 'Alle mensenrechtenbewegingen in de wereld zijn precies door deze ondraaglijke menselijke situaties ontstaan. Maar ja, we hebben bijna geen invloed. We zijn maar met 250 vrouwen. Waar is iedereen?'

Videoactivisme tegen de Israëlische bezetting

Het filmen van het gedrag van kolonisten en soldaten op de Westelijke Jordaanoever is het werk van Israëlische en Palestijnse activisten. Het debatcentrum De Balie in Amsterdam besteedt er van 12 tot en met 14 juni aandacht aan onder de titel *Life in fragments - videoactivisme tegen de Israëlische bezetting*.

De bijeenkomst is georganiseerd door Gate 48, een 'platform voor kritische Israël's die in Nederland leven'. Mensenrechtenadvocaat Lymor Goldstein en activisten van Checkpoint Watch en Anarchisten tegen de Muur geven in De Balie toelichting. De beelden van de soldaat die Goldstein in 2007 in zijn hoofd

schoot worden ook vertoond. Wereldwijd was er in 2008 aandacht voor video-opnamen van gemaskerde kolonisten die een Palestijnse vrouw in elkaar sloegen en van een Israëlische soldaat die een gebliindoekte Palestijn in zijn voet schoot. Op internetkanalen zijn tientallen filmpjes van activisten te vinden.

